

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vin.
□ □ □ □ □
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna).
□ □ □ □ □
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 9.

V Ljubljani, dne 6. maja 1911.

Letnik IV.

Naša načela.

Naša naloga v Ljubljani.

Naš list ni političen, tudi ne mara dražiti itak preveč razvnetih strasti, ki slovensko politično življenje kazijo, mora pa izpregovoriti v interesu mladine.

Občinske volitve v Ljubljani so zopet pokazale, kakšne sadove je rodila liberalna politika za mladino. Tega nihče ne more tajiti, da je velik del mladine tako v Ljubljani kakor po drugih naših mestih na precej nizki stopinji. Predvsem se kaže pri teh fantih in dekletih odurna sovražnost do vsega, kar ni liberalno, sovražnost, ki ne pozna nobene meje in nobenega ozira, sovražnost, ki ravno mlademu srcu najmenj pristojna. To ni navdušenje, ni prekipevajoča vnema, ni nepremišljena čustvenost, ampak je slepo, nizko in grdo sovraštvo, sovraštvo, ki želi nasprotniku v resnici zlo, sovraštvo, ki ni vstanu na nasprotniku en sam dober las najti, sovraštvo, ki na nasprotniku ničesar ne spoštuje. In to je drugo: moderna slovenska mladina ne zna spoštovati poštenega nasprotnikovega prepričanja. Kdor ni liberallec, ta je najzavrženejša stvar na svetu, je neumen, lažnjiv, sleparsk, sebičen, največjega zaničevanja vreden in dolžnost vsakega je, da takega človeka pobije, opsuje, mu škoduje, ga zasmehuje, sploh ni večjega ozira vreden in potreben kakor neumna in škodljiva žival; zoper njega je vsako sredstvo, če je še tako grdo, še vedno predobro. Mladina, ki ima take pojme o javnih političnih težnjah in bojih, je seveda skrajno nasilna. Ali si z nami ali pa te vrag vzemi! Ti praviš, da si veren, da duhovščino spuštuješ, da se ne moreš odreči temu, kar so te stariši učili. Kaj to! Mi pa pravimo, da je vera za koštrune in stare babe, duhovniki so sami sleparji in prešestniki, »prosveta« zadostuje. Drži z nami, sprejmi našo »prosveto«, priseži na našo »naprednost« in od tega dne si šele spodoben človek. S to našo »prosveto« boš srečno živel in srečno umrl, torej z nami! Če pa ne, si čisto navaden farški podrepnik, lopov in goljuf, v najmilejšem slučaju trap, kate-

remu ni pomagati. — Tu je delavka, ki ji gotovo nihče ne more zameriti, če ne voli s stranko, ki je stranka mošnje, stranka premožnejših slojev in zagovornica tistih, ki delo dajejo. Ne pomaga nič! Če ne gre z liberalci, je v farške sponke ukovana neumnica, ničvredna ali celo nečistnica. In gospa iz takozvanih boljših krogov? Ta mora liberalno voliti, če ne, sploh gospa ni. Ali je sploh mogoče, da bi žena, ki nosi širok klobuk, ne bila naprednjakinja? Ali se res najde gospa, ki bi ne mislila in čutila »napredno«? Res jih je precej. No, potem pa to niso nobene gospe, to so klerikalne babnice, naj bodo tudi ravnotako dobre matere, skrbne gospodinje in dobrotnice revežev kakor so liberalne. Babnice so, če mogoče tudi prešestnice, za farji letajo, še lepe niso, ampak večinoma stare in grde, brez sramu in vseh pregreh polne.

Žalibog, tak je nivo, s katerega danes liberalni naraščaj presoja politično življenje. Ne tajimo, da se časih tudi na naši strani v tem oziru greši, vendar vsak nepristanski in pravični človek mora priznati, da se je posurovljanje mladine začelo na liberalni strani, da se ondi čisto namenoma goji in da se hoče ulico, negodno mladino, nerazsodno in naščuvano maso postaviti za razsojevalko v naših političnih prepirih. Namen je ta: nasprotnika uplašiti, da bi se zbal grdenja, zbadanja, psovanja in zbežal pred sirovostjo, pred pestjo in sramotanjem, pred načinom, kako liberalni listi vlačijo življenje vsakogar v javnost, ki ima samo to napako, da ni z njimi. In naši ljudje so skromni, zelo občutljivi in se s predrznostjo liberalnih pristašev ne morejo meriti.

Vendar nas pa politična stran tega vprašanja ne skrbi prav nič. Ulico je kaj lahko premagati; kadar bo v Ljubljani padla liberalna stranka, pade z njo ulica. Veliko tistih, ki so včeraj na nas rjuli, bode jutri na liberalce kričalo: Križaj jih! Naša skrb se drugam obrača:

Posurovljanje dela mladine je narodu v splošno škodo. Slovenci, ki smo majhen narod, smo medseboj v tolikem stiku, da se drug od drugega vseh napak nalezemo in končno je z izkvarjenostjo velikega dela naše mladine ustvarjena velika zapreka za

naš narodni napredek. V naš tabor preha-
ja vedno več ljudstva; velika večina so do-
bri, trezni, premišljeni možje in odnekaj
krščansko ženstvo, ampak tudi nekaj mla-
dih ljudi dobivamo, ki so se bili v liberalnih
vrstah navzeli precej tistega duha, ki se ga
človek zelo težko iznebi. Posebno kdor pride
iz nove liberalne šole: iz šole sirovosti, ne-
blagosti, neplemenitosti, neidealnosti, ta
nam utegne več škodovati kakor koristiti.

In zato moramo na naši strani biti pri-
pravljene. To velja zlasti za Ljubljano, kjer
se od naše strani za mladino premalo stori.
Kmečki fant mora vsak teden enkrat na iz-
obraževalen večer, v nedeljo na predavanje,
pridige in krščanskega nauka ne zamudi,
bere naše liste in zajema od vseh strani po-
uka, v vsakem kraju imajo kurze. V Ljub-
ljani pa je za propagando krščanske mlade-
niške ideje nezadostno preskrbljeno. Koliko
sinov poštenih starišev bi lahko štel v na-
ših vrstah, če bi bila od naše strani v Ljub-
ljani kaj razvita agitacija za orlovsko orga-
nizacijo! Seveda bi se ravno v Ljubljani ne
smelo poleg telovadbe zamuditi dušne iz-
obrazbe. Saj se gre ravno v našem glavnem
mestu za to, da vzgojimo idealne fante, bla-
ge fante, pravične in poštene, resnicoljubne
in krepostne. To protiutež proti izprijanju
fantov od nasprotne strani je treba na vsak
način ustvariti, se v tem oziru smotrenega
dela lotiti in začeti zanašati našo misel od
hiše do hiše, od rodovine do rodovine. In že-
leti je, da se na letošnjem sestanku mladine
avgusta meseca tudi Ljubljani posveti pri-
merna pozornost.

To smo dolžni ne samo stranki, to smo
dolžni celemu narodu, če hočemo, da napre-
duje!

Naša organizacija.

Bratski odseki.

Kakor vsako leto pred pričetkom po-
mladanskega in poletnega dela, tako sklicu-
jemo tudi letos na praznik Vnebohoda, to je
v četrtek **25. maja** t. l.

odborova seja na Bledu.

Vzrok, da te seje nismo sklicali, kakor
navadno prejšnja leta že preje, tiči v tem,
da hočemo priti pri letošnji seji pred brate
odposlance posameznih odsekov že s popol-
nim načrtom za letošnjo veliko prireditev v
Ljubljani meseca avgusta. Istotako hočemo
dati potrebna navodila za pripravo.

Spored:

1. Prihod na Bled s prvimi jutranjimi
vlakmi.
2. Ob 9. uri sv. maša.

3. Po sv. maši odborova seja.
4. Opoldne skupno kosilo.
5. Ob pol 2. uri nadaljevanje seje.

Spored za sejo:

1. Kratek pregled o delu Ž. O. od zadnje-
ga občnega zbora.
2. Prireditve meseca avgusta: a) organi-
zatorične priprave; b) tehnične priprave.
3. Slučajnosti.

O p o m b a: Glasom našega poslovnika,
je vsak odsek dolžan poslati k seji svojega
predsednika in načelnika. Ker je spored seje
velevažen, pričakujemo zanesljivo, da bo
vsak odsek zastopan.

Na zdar!

Predsedstvo Zveze Orlov.

XVI. seja predsedstva Zveze Orlov.

11. aprila 1911.

Navzoči: dr. Adlešič; dr. Mrhar, dr. Mal,
Zajec; Terseglav, Aleksander in Vojteh Je-
ločnik, Pavel in Adolf Dostal, Bujac in Ho-
čevar. Opravičili so se Podlesnik in Pavlin.

Sklene se, da se kupijo koračnice gosp.
prof. Bajuka in sicer »Bog je ustvaril zem-
ljico« in »Regiment po cesti gre«, od vsake
po 100 komadov. Odsekom se bodo prodajali
posamezni komadi po 20 v.

Odseku v Vipavo se piše, da predava
prvo majniško nedeljo t. j. 7., brat Jeločnik
Vojteh.

Sklene se, da gre predavati na velikonoč-
ni ponedeljek na ustanovni shod v Št. Jernej
na Dolenjsko brat Vojteh Jeločnik.

XVII. seja predsedstva Zveze Orlov.

Navzoči: Podlesnik, Zabret, dr. Adlešič,
Pavlin, Mal, Terseglav, Zajec in Hočevar.

Dopis odseka na Dobrovi se odstopi Št.
viško-viškemu okrožju, da celo stvar uredi.

Predsedstvo Zveze Orlov potrdi sklep
okrožne seje Št. viško-viškega okrožja v
neki interni zadevi.

Sklene se, da predava v nedeljo, t. j.
7. majnika na Šmarni gori brat dr. Adlešič.

XVIII. seja predsedstva Zveze Orlov

27. aprila 1911.

Navzoči: Dr. Adlešič, Podlesnik, Jeloč-
nik Vojteh, Zajec Albin, Dolenc in Hočevar.

Sklene se, da vodi v nedeljo, 30. aprila,
tehnični tečaj na Borovnici br. Adolf Dostal.

Sklene se, da se vrši prihodnja odbo-
rova seja 25. maja 1911 na Bledu.

Ljubljanskemu Orlov se naroča, da skliče v teku 14 dni občni zbor.

Prihodnja seja se vrši v četrtek, dne 4. maja 1911.

Vaditeljski tečaji.

Okrožni vaditeljski tečaji, priobčeni glasom sklepa vaditeljskega zbora Zveze Orlov v zadnji »Mladosti« so se izpremenili v toliko, da se ti tečaji vrše:

V nedeljo, 30. aprila: šentviško-viško, D. M. Poljsko in vrhniško okrožje.

V nedeljo, 7. majnika: kamniško in radovljiško okrožje.

V nedeljo, 14. majnika: cerkniško, jese- niško in trnovsko-košansko okrožje.

V nedeljo, 21. majnika: šmartensko, do- brepoljsko in škofjeloško okrožje.

Na praznik, 25. majnika: logaško in savinjsko okrožje.

V nedeljo, 28. majnika: goriško-mirnsko okrožje.

V nedeljo, 4. junija: vipavsko in idrijsko okrožje.

Od teh tečajev se vršita šentviško-viški in D. M. Poljski skupno, in sicer v telovad- nici ljubljanskega Orla, goriški in mirnski skupaj v Gorici, dalje ima kranjsko okrožje svoj tečaj v Tržiču glasom sklepa Zveze Orlov in vrhniško okrožje v Borovnici.

Druga okrožja naj takoj določijo pro- stor in to naznanijo Zvezinemu vaditelj- skemu zboru.

Odseki, kateri še nimajo okrožij, naj se priklope za tečaj najbližnjemu okrožju ali pa sporoče vaditeljskemu zboru Zveze, da žele poseben tečaj. Opozarjamo bratske od- seke in njih načelnike, da še enkrat preštu- dirajo sklep vaditeljskega zbora, objavljen v zadnji »Mladosti« in se pripravljajo za tečaj, ki je pod strogo disciplino obvezen.

Pripravljajmo se z vso vnemo na prire- ditev!

N a z d a r!

Vojteh Jeločnik,
načelnik.

Ljubo domá.

Nesrečna tujina.

V zadnjem zvezku glasila muzejskega društva za Kranjsko, »Carniola« je objavil dr. Janko Lokar spis »Iz Bele Krajine«, v katerem beremo glede Amerike in njenega slabega vpliva na ljudstvo sledeče:

»Tudi amerikanski kruh je trd. Po mo- jem mnenju Amerika Beli Krajini več škodi kakor koristi, in veseli me, da so istih misli i nekateri preprosti Belokranjci, zlasti bivši

Amerikanci. Brez ozira na to, da se belo- kranjski Amerikanci neradi poprimejo polj- skega dela, kadar se vrnejo, — nekateri se ga vsled pohabljenosti sploh ne morejo po- prijeti, — jim tudi sicer ne zaleže tuji denar, kar jim ga še ostane, če odštejejo stroške za vožnjo tja in nazaj. Ker odidejo najboljše moči, primanjkuje doma delavcev, ki so za- radi tega zelo poskočili v ceni. Polje se ob- deluje slabo in postaja nerodovitno. Nekate- rim se ga celo ne ljubi obdelovati. Človeku je kar težko pri srcu, ko vidi tuintam sredi poletja najlepše njive prazne. Še celo toliko se ne potrudijo, da bi pokosili travo, ki je zrasla sama od sebe. Rajši kupujejo živež zase in za živino. Krivo je temu edino to, da se zanašajo preveč na Ameriko. V tej lenobi, bodisi veliki ali majhni, pa trpi npravno živ- ljenje, zlasti zakonska sreča. Moški puščajo žene same doma, često že teden po poroki, in žive tudi sami v daljnem svetu. Otroci ni- majo brez očeta pravega nadzorstva, ker se mater ne boje. V mladih letih začno pohaj- kovati, kaditi in piti. Za delo jim ni, saj je Amerika. Večkrat jim dajejo pri pijači potu- ho matere same, ki se vdaajo v svoji brez- skrbnosti alkoholu. Neredko naletiš na 6 do 10letne otroke, ki pijo rakijo skoro kakor vodo. Matere se jim često le smeje, češ to bodo korenjaki, saj daje rakija moč . . . Iste zapravljajo na najlahkomiselnejši način denar, ki jim ga pošilja mož za poplačilo dolgov. Ta pride domov, najde oskrunjeno zakonsko posteljo, denarja nič, dolg pa stari . . . Često se vrne nazaj v Ameriko z namenom, da pozabi domačijo, često se vda sam udobnemu življenju, le malokdaj po- rabi vso moč za to, da se dvigne.

V bahovosti, ki si jo prisvoje Belokranj- ci večidel v Ameriki, tudi gospodarijo sla- bo, domov prišedši. Lične lesene hiše podi- rajo navadno in stavijo namesto njih pro- storno zidane, često brez preudarka. Mnogo jih je, ki spravijo komaj golo zidovje pod streho, pa morajo že zopet iti čez morje, ker jim je zidanje izpraznilo žepe. Včasih se kmalu vrnejo in dokončajo pričeto delo, včasih pa puste, da razje neurje zidovje, in potegnejo vso rodbino za seboj, odkoder jih ni nikdar več.

Zalostna je ta slika, pa bi jo lahko še povečal.

Naši fantje.

Naša mladina — naša bodočnost.

Težko ima danes kaka stvar toliko na- sprotnikov, kakor orlovska organizacija. Od prvega liberalnega »prosvitljenca« pa do zadnjega izprijenega pobalina, frčijo psovke na nas. Ne zamerimo ne prvim ne drugim,

ki zapeljani capljajo pogubno pot. Saj je to sovraštvo popolnoma naravno; satan mora sovražiti božje kraljestvo. O tem bi niti ne govorili, ako bi sovražni dih ne prodiral tudi med naše ljudstvo. Dobe se naši ljudje, ki še nimajo pojma o potrebi telovadnih odsekov, ki nasprotnikom skoraj verjamejo, da Orli niso potrebni. To me je dovedlo do naslednjih vrstic. Razmotrimo in premislimo važnejše točke.

Orli niso za sedanje čase, pravijo nekateri možaki. Čemu buditi v ljudskih srcih krščansko in narodno zavest? Take ugovore pogrevajo dan na dan liberalni frazarji. Čemu Orli, društva, čemu vse to? Včasih ni bilo tega, pa se je vendar živeló. Ne oporekamo. Časi so danes drugačni, kakor so bili nekdanj. Z dobrim napreduje slabo. Kakor povodenj se širijo nesramni spisi, romani in umazani časniki. Kako morilno vpliva to na mladino! Najbolj pa mladino pokvarijo slabe tovaršije. Umazani pogovori, dovtipi in dejanja so največ krivi propasti mladine. Ko bi ne bilo slabih zgledov, nesramnosti, nečistovanja, ko bi ne bilo na svetu zvijač-nih zapeljivcev, kako bi marsikaj bilo drugače.

Strašni so nasledki slabe tovaršije. Ljudje smo drug drugega odmev. Kar delamo mi, bodo delali tisoči za namj in njih nasledniki bodo taki, kakor so se naučili od svojih prednikov. To moramo premisliti. Važna socialna potreba je, preučiti vpliv slabe tovaršije, z ozirom na mladino.

Predstavimo si nedoraslega mladeniča. Kako hrepeni po družini, po tovariših! Tajna moč ga žene med svet, kamor ga vabijo tovariši. Nažge si svalčico in hajdi za njimi. Neizkušen je še, neodločen in nerazsoden; sprva se potiska v ozadje, starejši imajo besedo. Polagoma pa se privadi tovarišev, navadi pijače, razuzdanosti in drugih stvari. Več se ne boji, vsako noč srčneje zavriska, ponosen si nadene krivčke za klobuk; fant je prost, gre kamor hoče.

Samo ovire so. Družina stane, kje dobiti denarja? Tu se začne odpor. Fant je dosedaj doma pridno delal, kar naenkrat pa se mu jame studiti domači krov. Tovariši ga hujskajo, naj ne dela doma zastonj, ker po svetu se bogato zasluži. Začne nagajati starišem, Amerika ali Prusko postane njegov cilj. Tovariši mu v blestečih barvah slikajo bogastvo tuje zemlje. Besede mičejo, zgledi vlečejo. Recimo, da tak mladenič zapusti domačo zemljo. Ali bo na tujem srečen? Ali bo pokoren tujcem, če se ni maral pokoriti lastnim starišem? Kako bo varčeval? V fantovski družbi se je navadil zapravljanja in popivanja; v slabi tovaršiji se ni izobraževal, ni se vadal uljudnosti ne olike, ki je mladeniču tako potrebna. K večjemu se je navadil kako kvantarsko pesem, navadil surovih izrazov in umazanih šal. To mu je na

tujem v veliko kvar. Poišče si družbe med razuzdanimi tovariši, ki mu izrujejo še tisto malo dobro kal, ki jo je prinesel z doma. Ako se vrne zopet v domače kraje, pride nazaj še bolj izprijen, v pohujšanje in spodtiko domači mladini. Poboljšal se bode težko kdaj, kakor je začel, tako bo končal.

Vpliv slabe tovaršije danes čudovito raste. Ljudstvo se razdvaja, med dobrim in slabim nastaja boj. Kam torej z mladino? Ali v liberalni tabor, ali v tabor krščanske prosvete? Nekam moramo, fant mora na dan! Zato pa v tabor naše orlovске čete! Proč tudi z izgovorom: »Uniforma stane.« Tudi slaba tovaršija stane, pijača ni zastonj, pretepi zahtevajo žrtev.

Zato pozdravljena orlovska organizacija! Ti si skupina dobromisleče mladine, visoka šola krščanske izobrazbe, mesto, kjer se ogreva ljubezen do Boga, do bližnjega, do maternega jezika in do domače zemlje. Ti si pozorišče krščanske zavesti, ki preveva naše vrste s ponosom, da ni na svetu večjega zaklada, kakor je pošteno srce in mirna vest. Vprašajte one, ki nimajo tega ponosa, ki so izgubili ta zaklad in povedali vam bodo, kaj nimajo in kak dragoceni zaklad so izgubili.

Dobra tovaršija je mladini koristna. Zaklad je dober tovariš. Prijetno je biti med mladino, katere obzorje ni omračeno z oblaki razuzdanosti. Ali se pravi vzbujati mladino, hujskati ljudstvo? Ali se ne pravi vzbujati mladino v krščanskem duhu: delati za splošni ljudski blagor? Ali ni naša sveta dolžnost odkrivati zvijačne nakane nasprotnikov ter uničevati strupeni vpliv pohujševanja? Naša mladina — naša bodočnost! Ne smemo te pustiti zlati cvet človeštva nevarnemu vrtnicu sovražne sile. Še te bomo klicali v naše vrste, saj ko bi to opustili, bi bili sokrivi okuženja tvojih življenskih moči, krivi tvoje propasti! Zato pa kličemo z veselim srcem: Živela orlovska organizacija! Tvoj namen je izpopolnjevati mladino, zatirati slabe nagibe, zbujaati, bodriti in učiti mladinska srca, da krepostno žive ter dosežejo končni cilj. Živela! Ti zagotovilo sreče naroda, zvezda boljše bodočnosti!

V naravi se budi pomlad. Življenje vstaja in z njim vred se zbuja naše ljudstvo. Ti pa slovenski mladenič hodi kot krščanski Orel, zvest načelom in vzorom ne le doma, ampak kamor te zanese vihar življenja! Ne oziraj se, kaj bodo rekli izprijeni tovariši; vadi se prezirati one, ki te zaničujejo. — Zora pomladnega jutra boljše bodočnosti ozarja slovensko ozemlje. Nastaja novi dan; zrnja, ki jih sejemo, bodo vzknila, rastla, cvetela in rodila stoteri sad.

Limbarski.

Okrožja.

Šmarje-Rogatec. Drugo okrožje na Štajerskem je ustanovljeno. Združili so se sledeči odseki in ustanovnem občnem zboru, ki se je vršil 6. aprila: Št. Jurij ob juž. žel., Ponikva, Šmarje, Sv. Peter na Medvedovem selu. Dalje pridejo v poštev še sledeči kraji: Sv. Križ pri Slatini, Rogatec event. Podčetrtek. V predsedstvo so voljeni: Janez Hanjšek (Šmarje), predsednik; Ivan Novak (Sv. Peter na M. s.), podpredsednik; J. Zličar (Št. Jurij ob južni žel.), odbornik; St. Sinko (Šmarje), tajnik; Iv. Hribar (Šmarje), blagajnik. V načelstvo pa sledeči: Jernej Drofenik (Sv. Peter na Medv. selu), Ivan Novak (Šmarje), V. Kompolšek (Št. Jurij ob j. ž.).

Vipava. Seja se je vršila 26. marca. Razpravljalo se je o reviziji odsekov in pa o podrobnem programu prireditve dne 7. maja v Logu. Nekateri odseki so poročali o delu v jesensko-zimski sezoni. Za zgled o res vzorno izpeljanem delu naj navedemo nekatera poročila. V Vipavi je bilo 22 izobraževalnih večerov. Povprečno po 14 članov en večer. Gabrje (nov odsek) 3 izobraževalni večeri. Povprečno po 15 članov. Col 25 izobraževalnih večerov. Povprečno po 20 članov. Pri vseh teh večerih se je razlagala zlasti »Zlata knjiga« in »Mladeniška organizacija«. 9. aprila se je vršil v Vipavi sestanek vaditeljev. 25. marca pa se je ustanovil v Gabrjah pri Stanjelu definitivno odsek, ki se sprejme v okrožje.

Kamnik. Seja se je vršila dne 26. marca. Vzame se na znanje odstop okrožnega načelnika br. Stercina, čegar posle je prevzel br. Rode iz Mengša. Odsek v Moravčah se sprejme v okrožje. Tečaj za vaditelje bo prvo in drugo nedeljo meseca maja. Vodil ga bo br. Al. Jeločnik.

D. M. Polje. Seja se je vršila dne 2. aprila. Ker so nastale pri odseku v Mostah nezdružive razmere, je bilo predsedstvo okrožja primorano poseči vmes in napraviti spremembo pri načelstvu tega odseka. Sklene se, da se bodo odseki po okrožnem predsedniku v kratkem revidirali.

Jesenice. Okrožje je imelo svoj občni zbor na Jesenicah dne 5. marca. K okrožju sta od začetka pripadala samo dva odseka, jeseniški in oni na Korški beli. 5. maja prl. 1. sta bila sprejeta v okrožje odsek v Srednji vasi in v Boh. Bistrici, 23. oktobra pa odsek na Bledu. Skupnih sej predsedstva in vaditeljskega zbora je bilo deset. 31. julija pr. 1. se je vršil izredni občni zbor na Jesenicah, ker so se sprejeli novi odseki in je bilo treba spopolniti okr. odbor. 6. marca se je vršil na Jesenicah mladeniški tečaj, katerega sta vodila Podlesnik in V. Jeločnik. Tečaja so se udeležili vsi odseki po svojih članih. 11. septembra se je vršila okrožna javna telovadba v Srednji vasi v Bohinju. Okrožje je tudi priredilo izlet v Št. Jakob v Rožu. — Nato so sledila poročila zastopnikov posameznih odsekov. — Okrožna prireditev se je določila, da se vrši meseca avgusta po zvezini prireditvi na Javorniku. — Volitev predsedstva: Ivan Krivic, predsednik; Lorenc Rainhart, podpredsednik; Karol Čuk, tajnik; Matej Zbontar, tajnikov namestnik; Matija Maček, blagajnik; Mart. Arh, blag. namestnik. — Volitev načelstva: Janko Klinar, načelnik; Ivan Bertoncelj, podnačelnik. — Volitev revizorjev: Janez Arh za organizatorično delo in Maks Žen za tehnično delo. — Sklene se, da se mora izvršiti revizija tekom dveh mesecev pri vseh odsekih. — Slučajnosti: 1. Sablje so last vseh odsekov. Pri vajah naj se ne rabijo, da se preveč ne pokvarijo. Sablje se posojuje odsekom izven okrožja le proti odškodnini. 2. Šola za trobentače se prične takoj. 3. Okrožje želi, da bi Zveza kmalu izdala »Vežbovnik«. 4. Prihodnja seja se vrši v Št. Jakobu v Rožu.

Odseki.

Bratje atleti! Oni bratje, ki vzdigujejo 50 do 60 kg in še bolj težke ročke, naj se nemudoma oglasijo pismeno na Zvezin vaditeljski zbor, če so

pripravljeni nastopiti pri javni telovadbi 6. avgusta v posebni vrsti »težke atletike«. Oglasiti se morajo takoj, ker se bode z njimi posebno dopisovalo o nastopu in predpripravi. Močni fantje in močje, naprej! — Vaditeljski zbor Zveze.

Preska. Dokončali smo zimsko sezono prav do ero zato pa se bomo šli zahvaliti za božji blagoslov prvo nedeljo v majniku na Smarno goro. Pridno in pazljivo smo čitali dvakrat na teden »Zlato knjigo«, katere sadovi se že kažejo. Besede mičejo, zgledi vlečejo. Ni torej čuda, da rastemo po številu in po ugledu. Saj smo dobili sedaj šest novih članov. — Občni zbor smo imeli 21. decembra. Blagajniška in tajniška poročila so s precej ugodno glasila in obenem je kazalo vse precejšnji napredek. Pozabiti pa ne smemo na naše pevce. Ustanovili smo si kar svoj krožek, ki šteje 15 mladih, krepkih pevskih grl. Kljub hudi zimi smo točno vsi prihajali k pevskim skupinam dvakrat na teden. Odkar smo se oklenili petja, se veča naše veselje do organizacije, veča se naše število, raste nam pogum, krepi se naša volja. Zares, petju je dana višja oblast. — Skupno sveto obhajilo smo imeli 19. marca. Udeležili smo se dvakrat procesije. Bodite mi bratje pozdravljeni!

Vače. Vaški Orli delamo brez velikega šuma in reklame, gremo pa brez strahu, s pogumom preko naših nasprotnikov do naših vzvišenih viljev. Sedaj pa označimo to-le: Odkar obstoji naš odsek, smo imeli dvakrat skupno sveto obhajilo, in sicer v adventu in o velikonočnem času. Udeležili smo se polnoštevilno tudi procesije o veliki noči. Mladeniškega telovadnega tečaja v Ljubljani sta se udeležila prvi teden dva telovadca, drugi teden pa sam načelnik. Okrožnega tečaja v Šmartnem se je udeležilo pet telovadcev tri dni. V nedeljo potem smo šli še vsi drugi v kroju k javni telovadbi in predstavi v Šmartnu. V zimski sezoni smo telovadili dvakrat med tednom, in sicer v torek in petek, ob nedeljah pa nam je g. Majdič razlagal »Zlato knjigo« in »Mladeniško organizacijo«, kar smo prav pridno vsi poslušali. Zaključili smo zimsko sezono pred veliko nočjo. Kajti na kmetih je nastalo veliko dela in fantje niso mogli več hoditi med tednom k telovadbi. Sedaj telovadimo le ob nedeljah, pa takrat toliko bolj pridno. Prevolili smo tudi vaditeljski zbor in izbrali sledeče: br. Fran Strmljan, načelnik; br. Jakob Škrabanja, podnačelnik; br. A. Škrabanji, prvi vaditelj; br. Anton Jermenc, drugi vaditelj. Sedaj imamo zopet štiri nove kroje, ki so prvič nastopili o velikonočni procesiji. Tako šteje sedaj naš odsek 26 uniformiranih Orlov. Bog daj še mnogo poštenih in krščanskih mladeničev med naše orlovске vrste. Sedaj pa, dragi bratje, stopajmo pogumno naprej in nobena reč naj nas ne zmoti!

Idrija. Zadnja dva dneva meseca marca, kakor tudi 1. aprila smo imeli pri nas duhovne vaje, katere je vodil č. g. frančiškan, ki so bile nekaka predpriprava za izpoved. Drugi dan, to je v nedeljo, smo skupno pristopili k mizi Gospodovi, in sicer v kroju. — Naš odbor se zbira v tedenskih sejah ter razmotriva in rešuje razna vprašanja. Ravno tako se udeležujejo, razon nekih izjem, vsi drugi člani Orla tedenskih predavanj prav pridno. Preč. g. kaplan Jos. Gnidovec nam razlaga »Zlato knjigo«, ki je za poštenega mladeniča velevažnega pomena, potem se vrši prost razgovor. Razpravljajo se dnevna in politična vprašanja, zraven tega se obdeluje apologetika. — Bliža se maj, mesec poln cvetja in veselja, kateri je določen posebno češčenju Marije, kraljice nebes in zemlje. Orel naj daruje posebno ta mesec Bogu in Mariji svoja cvetoča in mladeniška leta!

Loški potok. S pomladjo se je na novo oživel tudi naš odsek. Vrnili so se bratje iz tujih šum in vrsta se je podaljšala naenkrat za 33 telovadcev. Vstopili pa so tudi novi člani, tako da broji sedaj naš odsek 50 članov in krojev 40. Nabavili smo si tudi nekaj več telovadnega orodja. Pri teh urah je prostorna dvorana že pretesna za to precejšnje četo. Na novo smo si uredili tudi naša zborovanja tako-le: Pred ali po telovadbi je predavanje. Vsakemu predavanju predseduje drug Orel, ki zavzame

mesto predsednika shoda. Njegova naloga je, vršiti vse, kar spada v področje predsednika na shodih: pozdravi navzoče, otvori zborovanje, naprosi in naznani vsakokratnega govornika, se istemu zahvali, doda kako cpombo, pomenljivo za naš ožji krog, odgovori na morebitna vprašanja ter zaključi zborovanje. Mesto govora nastopi včasih kak brat kot deklamator. Tako pridejo sčasoma vsi člani na vrsto. Gotovo je to velikega pomena za samostojen nastop. Pri velikonočni procesiji je nastopilo 49 uniformiranih bratov kot častna straža Najsvetejšemu. Ene, ki so nas videli, je grizlo, prevesni večini našega ljudstva je pa silno ugajal naš nastop. Kako ozdravimo tiste bolnike, ki jih le preveč grize naš Orel, smo poročali v zadnji »Mladosti«. Je uspešna medicina! Bratje, priporočamo!

Leposlovje.

Naša Micika.

Povest slovenskega dekleta.
Spisal Stanko Bor.

(Dalje.)

Bogve, kaj je bilo, a nekaj je bilo, nekaj neznanega je bilo, kar je že prej vlekle Toneta k Micki. Malo ga je včasih pojezilo, ker se z vsemi vašimi dekleti razume, ker ga imajo vse rade v svoji družbi — le ta Micka se kar nič ne zmeni zanj. Samoljubje je vstalo v njegovem srcu, iz samoljubja se je rodila želja, da bi se ji približal, ta želja je ostala prikrita v srcu, na zunaj se je kazala le v tem, da je malo bolj pazno motril njeno vedenje, presojal njeno delo, pozorneje ogledoval njeno postavo. In tako je prišlo, da sam skoraj ni vedel kdaj, da je začutil, da ima Micka nekaj posebnega na sebi, da ima nekaj, česar nobeno drugo dekle nima, da mu ugaja vedno bolj in bolj.

Pa take misli so prišle mimogrede — in ni jih imel posebno rad, ker je čutil, da čimbolj mu vstaja v srcu neko nepopisno, mehko, neodoljivo čustvo, kateremu so modri in izkušeni ljudje nadeli ime — ljubezen.

Pa je stopil med fante ali dekleta, se šalil, smejal, nagajal in govoril kar povprek, samo da bi si prebral take misli. In če je kdo omenil Micko, mu je iznova vstalo v srcu hrepenenje. In iznova ga je moral zatirati — zakaj preveč se ponižati pred njo mu je branila fantovska čast in ponos, da bi pa kar tjavendan hrepenel, se mu je zdelo nespametno in samega sebe nevedno ...

Prva brazda na ledini je zaorana, led prebit, korajže je treba, pa si lahko pridobi Micko!

Pridobi si jo lahko, to se pravi, oženi se z njo! ... Toneta niso nič kaj preveč prijetne misli spreletele srce, ko se je zmisli na ženitev. Pustiti fantovsko življenje, vsem drugim dekletom se takorekoč popolnoma odtujiti in se navezati le na eno — na Micko! Da, na Micko, na kako drugo se sploh ne bi mogel ... Prostost, prostost, zlata fantovska prostost — prijetno življenje, petje, vriskanje, najveselejša zabava, ples, vasovanje — mirno življenje, tiho delo, sreča ob strani ljubljene žene, zadovoljnost v srcu, izraz sreče na obrazu ...

Tonetu je šumelo po glavi in neodločen je hodil po vasi.

»Ej, še je čas za ženitev!«

Pomaknil si je klobuk na stran in zavriskal.

»Ali gremo na ples?«

Krenili so proti vaški krčmi.

Ali one ne bo?«

»Katere?«

»I, Micke!«

Toneta e polila rahla rdečica.

»Kaj te ravno Micka toliko skrbi?«

»I, pravijo, da ležeš v jarem svetega zakona!«

»Molči!«

Tone je vzkipel.

»Kaj te je nje sram? O, to, bo pa lep par, če se je že zdaj sramuješ!«

Tone je stisnil pesti, zaškrtal z zobmi in hotel planiti na tega zbadljivca. Le s težavo so ga fantje obdržali in ga skušali pomiriti.

Temnega obraza je stopil v gostilno. Deklet še ni bilo.

»Nekaj novega, fantje! Prihodnjo nedeljo vam že ne bo več treba čakati na milost deklet; prihodnjo nedeljo se bo že sukala med vami — natakara!«

»Kaj, kaj, kako?«

Fantje so se začudili in silili z vprašanji v krčmarja.

»Da, da, pride, med tem tednom enkrat pride! Sam ne morem več točno streči, a točnost hočem imeti — in zato sem jo najel!«

»Kaka pa je?«

»Lepa?«

»Mlada?«

»Prijazna?«

»Boste že videli? Ve, dekleta,« krčmar se je obrnil do vstopivših deklet, »le glejte, ja vam ne bo delala konkurence in ne premotila kakega fanta! Take znajo!«

Fantje so hitro podučile dekleta, kaj bodo doživeli novega v prihodnjem tednu — in nekaj časa so mladi ljudje pozabili celo na ples, tako jih je vznemirila in raztresla ta novica. To je bil namreč prvi slučaj, da bo prišla v vaško krčmo natakara. Še stari ljudje niso pomnili, da bi imel sedanjega krčmarja oče, ali celo stari oče natakario; krčmarjevi so sami stregli gostom, le če je bilo ob kakih slovesnejših prilikah preveč pivecev, so poprosili kako dekle iz vasi, ki jim je rada ugodila in pomagala streči. Ampak natakara iz mesta — v to preprosto vas, in tako na tihem, da ni nihče niti slutil, niti sanjal o tem! Kaj je le padlo krčmarju v glavo, da je prišel na to misel? Ob vsakdanjih dnevih itak nima veliko gostov — v nedeljo pa tudi lahko sam streže! Točnost — hm — to mora biti le kaka pretveza! Hči se mu je sicer zadnji predpust omožila in je z njo izginila precej velika moč pri postrežbi, a saj se sin Tine tudi lahko malo zasuje in prinese vino na mizo, saj krčmarica tudi še ni tako stara, da ne bi mogla streči! Čudno, čudno! Kaj hoče pravzaprav natakara? Koliko dela bo pa imela? Ali jo je zato najel, da bo cele tedne brez dela posedovala v sobi in štela muhe na stropu?

Krčmar se je zvito smehljaj osupljosti, ki je nastala med fanti in dekleti.

»Vsaka boljša gostilna ima natakario, tudi moja jo mora imeti!«

»Zakaj pa? Ali zato, da bo odganjala muhe od pijače?«

»Kaj se boste norčevali? Sedaj v poletju in zlasti v jeseni, ko bomo imeli trgatev, bo prihajalo k meni veliko gospode iz mesta; so mi že obljubili, da bodo prišli! In taki gospodi ni vseeno, kdo prinese na mizo! Mlada, lepa dekleta rajši gledajo, kakor stare ženske, moški jim pa še celo ne more prav postreči! E, ona bo lepa vada za mojo krčmo!«

Še par pikrih je padlo od strani fantov, pa krčmar se ni dal zbegati, le pomežikaval je in trdil, da bo mogoče še katerega izmed fantov zmešala.

»Nikdar!« so slovesno izrekli fantje.

»Le glejte!« so pripomnila dekleta.

»Ha, jaz vem, kake so natakarice!« je pripovedoval eden, »napuhnjene, ošabne, zvite, pretkane! Videl sem jih v mestu in poznam jih skozi in skozi! Taka mi že ne bo glave zmešala! Take že ne, meni že ne, ker jih poznam!«

»Nam tudi ne! Bog obvari!«

Harmonikar je zaigral, pari so se zavrteli, med pogostimi vriski se je zdajpazdaj začel smeh, zdajpazdaj je udaril kak fant z noge ob tla, prevrnil kak stol, se zadel ob drug par, v opravičilo samo prijazno pomežiknil z očmi in se vrtel dalje. Novica o natakarici je kmalu izginila iz misli, iz misli so

sploh ušle vse skrbi za bodočnost, vsi grenki spomini na preteklost; v urnem plesu, vsi razpaljeni od vročine, omamljeni od gostega vzduha so fantje mislili le na to, kako bi še hitreje plesali in se postavili in prekosili druge, kako bi kaj duhovitega povedali svoji plesalki.

Tone pri prvi polki ni zaplesal.

»Saj je še čas! Popoldan je še dolg, večer tudi, še se bom naplesal!« si je mislil in ni prosil nobene, zadovoljno je sedel za mizo, pihal predse dim svoje cigarete in smeje se gledal plesajoče. Tdaj pa je od nekod priplaval v dušo: Pogledaj ta dekleta, pogledaj njih razgreta lica — in vsa njihova notranost ti je znana, vse njihove želje, vse njihove misli. In pred oči mu je priplavala Micka z vse drugačno rdečico na obrazu, kakor jo imajo ta dekleta, s ponosnimi, neuklonljivimi očmi, s svojo odločno voljo, ki zaničuje tako počenje ob nedeljah in ne koprni po takih nasladah.

Harmonikar je nehal, Tone je izpi! kozarec vina in se pripravil, da pove kako veselo.

»Zakaj pa nisi ti plesal?« ga je vprašal eden izmed fantov.

»I, zato, ker ni Gabrove Micke!« se je hitro oglasila ena izmed deklet.

»Saj res, saj res, Micke ni, z nami pa ne mara več plesati!«

Dekleta so govorila hudomušno in si pomežikala z očmi.

Tone ni v prvem hipu vedel, kako naj jim odgovori.

»E, kaj bi to govorili!«

»Zakaj pa ne? Če je pa res!«

»Kdaj pa bo poroka?«

»E, hitro sta napravila znanje!«

»Bodite no tihi! Kaj vam ne pride na misel!«

»Kaj se boš branil, Tone, kar priznaj! Zaljubljen si se, pa je tvoje dekle tako čudno, hočem reči, ošabno, da noči iti s teboj v gostilno — in potem takem ti pravzaprav nimaš plesalke — —«

»Molči!«

V Tonetu je vzkipeo, skočil je pokonci in hotel planiti v fanta, ki ga hoče zasmehovati.

»Bodi no pameten!«

Par rok ga je prišlo, dekleta so se preplašila in vstala, druga omizja so se ozrla na Toneta.

»Kar sem rekel, sem rekel! Sicer pa ni bilo nič hudega, kar sem povedal, sama gola resnica je bila!«

Tone ga je divje pogledal. Da je on, za katerim so takorekoč lazila vsa vaška dekleta, brez plesalke?! Hotel se je iztrgati iz rok tovarišev in planiti na žaliva, toda roke so ga držale kot železne, nasprotnika pa so obkolila — dekleta, kakor bi ga hotele braniti, če bi skočil Tone v njega.

»A tako! Take ste!« je siknil Tone skozi zobe in napel vse moči, da se otrese tovarišev.

»Pustite me, saj ga ne bom!«

Izpustili so ga, a ga gledali neverjetno in bili pripravljeni, da ga vsak hip zopet zgrabijo, če bi hotel skočiti v onega.

Tone pa je par hipov pogledal po dekletih — in jeza, srd, zaničevanje se mu je bralo v očeh.

»Take ste torej! Prav! Nimam plesalke — ha!«

Zagrabil je svoj kozarec in ga treščil ob tla, posegel v žep, vrgel krono na mizo, še enkrat jezno in zaničljivo pogledal po navzočih — in odšel.

»Preveč si ga!« so govorila dekleta proti onemu tovarišu, ki je Toneta razžalil.

»Nič preveč! Treba je bilo enkrat ponižati njegov oholi greben, sicer bi mu preveč vzrastel!«

»Pa vendar, saj ni napačen fant, le — —«

»E, kar je, je! Godec, igranj!«

Godec je zaigral, a pari so zarajali, v omamljivem, živce, jasno pamet in voljo morečem vzduhu, zgoščenim od tobakovega dima, napojenim od izhlapelega vina, so kmalu pozabili tudi na spopad s Tonetom, še omenil ga ni nihče; dekleta so sicer zdajpazdaj za hip pomislila nanj, a obenem z njim jim je stopila pred oči podoba Micke — in s silo so

zatrle misel nanj in se smehljale vodenim dovtipom od vina razgretih fantov.

Tone pa je bil slabe volje, kakor še kmalu ne. Potisnil si je klobuk globoko na oči in odšel proti domu.

»Prokleti jeziki! ... Brez plesalke ... ha ... zaradi nje ...«

Tone je obstal in se hotel obrniti in iti nazaj v gostilno, poprosil bi eno za drugo, naj gre z njim plesat, in če bi mu katera odrekla, bi poprosil drugo — in gotovo ne bi imele vse korajže mu odreči — in plesal bi divje, neugnano, nebrzdano in jezil vse zavidne tovariše. Pa je hitro izginila taka misel. To bi bilo preveliko ponižanje, če bi se vrnil.

Dospel je do Gabrove hiše.

»O, Tone! Kam pa tako zamišljen?«

Tone je povzdignil glavo in videl pred hišo v senci Gabra, Gabrovko in Micko, ki je brala na glas neko knjigo.

»Stopi no malo v hišo!«

Gaber je prijel Toneta za rokav in ga peljal v hišo. Hočeš nočeš moraš je šel Tone za njim.

Veselo govorjenje Gabrovo, modre opazke njegove žene, premišljene opombe Mickine so Tonetu kmalu pregnale slabe misli; pozabil je na prepir v gostilni in začutil kmalu v srcu pravi nedeljski mir, oni mir, ki vlada ob lepih nedeljskih popoldnevih na domovih onih družin, katerih gospodarji ne hodijo po gostilnah, ampak sede v krogu svoje družine, poslušajo povesti, ki jih bere sin ali hči, ali delajo z gospodinjo načrte za delo prihodnjega tedna.

In ko se je Tone zvečer poslovil in premislil in preudaril svoje notranje razpoloženje, si je moral priznati, da tako lepo, v takem miru še kmalu ni preživel takega nedeljskega popoldneva — in zadovoljen je bil sam s seboj in blagroval je Gabrove, ki čutijo vsako nedeljo tak mir v svojih srcih.

Stari Gaber pa si je zadovoljno mel roke.

»Vidiš, stara, bo, bo! Saj pravim, bo!«

»Eh, pojdi, pojdi, kaj ti veš!« je odgovorila Gabrovka in si mislila svoje.

(Dalje prih.)

Dobre knjige.

»Valerija ali zmagovalni izhod iz Katakomb«.

Ta zgodovinska povest, katero je spisal priznani poznavatelj rimske zgodovine monsignor Ant. de Waal, je zajeta iz one smrti in muke prezirajoče dobe krščanstva, iz katere so izšle najlepše povesti svetovnega slovstva. Povest, katere se vrši za časa vladanja rimskih cesarjev Maksencija in Konstantina Velikega, nam prekrasno slika zmagovalni boj procvitajočega krščanstva proti propalemu paganstvu in je gotovo ena najlepših povesti iz prve dobe krščanstva, katero smemo staviti v isto vrsto s »Quo vadis«, »Dekle z biseri« in drugimi povestmi, ki so si v poletju osvojile cel svet. Pisatelj monsignor Anton de Waal je znan širom sveta kot eden najboljših poznavalcev stare rimske zgodovine in izpod njegovega peresa izvirajo najboljši spisi o Rimu in njegovi znamenitosti, kar jih imamo. — Knjiga se dobi v »Katoliški Bukvarni« in stane s poštnino vred 1 K 50 vin.

»Domen«. Narodna igra s petjem v petih dejanjih. Po Jos. Jurčiču spisal Ivan Česnik. »Slovenec« je že na kratko poročal o vsebini te igre, ki jo je izdala in založila »Katoliška Bukvarna« kot prvi zvezek »Ljudskega odra« in povdaril njene najmarkantnejše poteze. Značaji v tej igri so risani s pravo kmečko realistično. Vrsti se žalost, veselje, smeh, dovtipi, ljubezen, sovraštvo. Gledalec bo gotovo s pravo napetostjo sledil dejanju in simpatiziral z nesrečnim sinom, njegovo materjo in Anko. Prizori so izdelani efektno in vzeti iz starega na-

rodnega življenja, kakor se je idilično odigravalo v slovenskih kmečkih domovih. Taki prizori so v prvem in četrtem dejanju v Jurčevi hiši. Pisatelj kaže zdaj skrajno brutalno silo graščaka Sove in njegovih priganjačev, zdaj odgrne nesrečo stare Mete, ki se pokori za svojo hudobijo in s kesanjem spominja na nekdanje dni, potem riše nežno zvestobo med Anko in Domnom. Prelepo je Domnovo slovo od matere in Anke, lepo, a žalostno obenem, da gane človeka do solz. Naša izobraževalna družba bodo gotovo posegla z veseljem po tej lepi narodni igri in jo uprizorila na svojih odrih. Saj če bodo tuintam malce predruščili razmeram primerno kak prizor, uprizore lahko povsod tudi to igro, ki je tako polna pravega ljudskega življenja in čustvovanja. Cena igri je 80 vin. in se dobi v »Katoliški Bukvarni« v Ljubljani.

Janez Nevolja (Juan Miseria) je naslov povesti, ki jo je spisal po celem svetu znani pisatelj Koloma in jo je zdaj »Ljudska knjižnica« objavila v prevodu. Hvali to povest, kolikor jo hočeš, nikoli je ne boš zadosti, tako je čudovito lepa! Juan Miseria, po naše Janez Nevolja, je tam nekje na Španskem siromašen mladenič dobrega srca, a neopipljenega vedenja, ki se zaljubi v pridno dekle, Marijano, katera pa ima za očeta gnjusnega in sirovega pijanca, Martina Lenuha. Ta in pa zlobna babura Salamanka branita dekletu Janeza vzeti, ker bi rada imela, da bi se Marijana omožila s postopačem Lopezinkom, ki ves svet slepari, koliko zna in kaj bo še vse iz njega. Bilo je namreč v tistem času, ko se ta povest odigrava, l. 1867., na Španskem nemirno, pripravljala se je revolucija in Lopezinek, sin črevljara, pravi nebodigatreba, donušljav in neumen, brez vesti in predrzen, je delal največje zmešnjave, koval zaroto in naposled tudi, ko je republika bila proglašena, prišel res do veljave. S krivim pričevanjem sta on in stara Salamanka, katero je vlekel, da ji bo nova republika prisodila hišo nekega monarhista, spravila v ječo Ivana Nevoljo, ki je po nesreči in brez namena ranil pijanega očeta Marijane, kateri mu je svojo hčer branil. Janeza Nevoljo obsodijo na smrt, preden se pa izvrši obsodba, uganja Lopezinek po mestu različne lopovščine, pusti zapreti cerkve in samostane, Marijana pa, ki je šla po očetovi nesrečni smrti v samostan, pa mu uide iz kramljev. Tudi bi kmalu Janeza Nevoljo izpustili iz ječe, ker pride na dan, da je Lopezinek s Salamanko po krivem prisegel, Salamanko pa zaprejo, ker je shranjevala v svoji hiši smodnik, kateri je bil namenjen za anarhistično zaroto, ki jo je koval neutrudni Lopezinek tudi že zoper novoproglašeno republiko. A Lopezinek se izmuzne, ker so mu oblasti same dajale potuho in Janeza Nevoljo čaka smrt, ker je novi sodnik navaden lopov. Toda pater France, ki igra v tej povesti največjo vlogo, ponižen kapucinec, pri vseh priljubljen, pravi angel v človeški podobi, zraven pa moder in izkušen, s pomočjo svojih znanstev napravi tako, da Janeza Nevoljo v zadnjem trenutku vendar pomilostijo. Lopezinek pa, ki je medtem res zanetil anarhističen upor, pade na barikadah in umre ves razmesarjen. Jako zanimiv je tudi nadaljnji razvoj in konec povesti. Kakor se vidi, se v tej ne zelo obsežni povesti vrsti zanimiv prizor za prizorom, dejanje hitro teče, vse je kratkočasno, gladko in kljub veliki resnobi, ki tiči v celi povesti, je toliko duhovite in globokomiselne šaljivosti po vseh straneh posejane, da knjige ne odložiš, preden je docela in brez premora ne prebereš. Knjiga je prožeta verskega duha in zlasti s krvavo ironijo šiba brezmiselnost revolucije in sebičnost, samopašnost ter umazane namene revolucionarnih voditeljev. Posebno za odraslo mladino je knjiga dragoceno berilo; vsled lahkote in poljudnosti pa bo tudi najpreprostejši človek v njej našel zabave in tolažbe. Ker se je oglasilo precej novih naročnikov za »Ljudsko knjižnico«, se je

cena 15. zvezku, ki obsega obširno povest »Janez Nevolja«, razmeroma zelo znižala, kajti knjiga stane broširana le 1 K, vezana 1 K 60 vin. (Se dobiva v »Katoliški Bukvarni«.)

Krivoprisežnik. »Ljudski oder«, zbirka iger, pripravnih za naše odre, je izdal zdaj precej za »Domnom« novo dramo »Krivoprisežnika«, delo slovečega ljudskega pisatelja Anzengruberja. S »Krivoprisežnikom« nam je »Ljudski oder« podal pravi biser svetovnega slovstva. »Krivoprisežnik« slovi po pravici po tem, da opisuje izvirne, prave kmečke značaje in z nedosežno realistiko slika tragedijo, posneta po resničnem življenju. »Krivoprisežnik«, glavna oseba drame, je ošaben kmet, zapovedljiv, trmast in lakomen, ki je po krivem prisegel, da bi neko posestvo pripadlo njemu, ne pa neki zapeljani revji, oziroma njeni hčerki Veroniki, kateri bi bilo po pravici šlo. Da bi se pa rešil tega greha, je hotel svojega sina Franceta dati študirati za duhovnika, da bi ga on odvezal; ker pa sin za ta poklic ni, se rodi silna tragika, ki trdega in koristolovskega kmeta, ki svojo sebičnost skriva za pobožnostjo, podere. Sin se zaljubi v Veroniko in pride v posest onih listin, ki izpričujejo, da se je oče polastil posestva na podlagi krive prisege. Vsled tega ga hoče oče ustreliti, a tudi to mu izpodleti in končno vsled očitkov pekoče vesti, ki ga vedno hujše grize, zblazni in nagloma umre, Franc in Veronika se poročita. Ni treba veliko poudarjati, kako so ti dogodki pretresljivi in kako posegajo globoko v življenje. Anzengruberjev »Krivoprisežnik« se po celem svetu igra in je ena najpriljubljenejših ljudskih iger, v slovenskem prevodu se bo tudi pri nas stalno udomačil. V obliki pa, kakor ga nam podaja »Ljudski oder«, je njegova vrednost še večja. Kajti »Krivoprisežnik« je v pričujoči izdaji opremljen s tehničnimi opombami, ki omogočujejo, da bo tudi najmanjši podeželski oder mogel to lepo igro uprizoriti povoljno. Prizori, ki se v slučaju, da nima društvo dovolj igravcev na razpolago, lahko brez škode izpuste, so stavljeni v oklepaj; pred vsakim prizorom je narisana načrt za scenarij, pa tudi posamezne osebe v igri so v opombah označene, kakršnega značaja so, kako približno stare, kakšne zunanosti in kako oblečene. Vrhtega je povedano, kako se inscenirajo grom, dež, veter, blisk in mesečina. »Ljudski oder« je torej preskrbel, da »Krivoprisežnika« tako izda, da odgovarja vsem zahtevam, ki se morejo nanj postaviti. Za uprizarjanje dobrih ljudskih iger z zdravim jedrom je zopet storjen velik korak naprej in ni dvoma, da bodo »Krivoprisežnika« povsod z velikim veseljem in pridom sprejeli. Za prireditve je določena taintijema 15 K. Knjiga stane 80 vin. in se dobiva v »Katoliški Bukvarni«.

Razširjajte - - -
- priporočajte -
- - agitirajte za

„MLADOST“